

Samtida musik

Samtida Musik 50 år

Capitol S:t Eriksgatan 82
lördag 11 december 2010 kl. 19.30

Stenhammarkvartetten

Medverkande:

Peter Olofsson och Per Öman, violin

Tony Bauer, viola

Mats Olofsson, violoncell

Anders Hillborg f. 1954

Kongsgaard variations. The Arietta quartet (2006). 15'

György Kurtág f. 1926

12 Mikroludien op.13 (1978) "Hommage a Mihály András" . 13'

Odd Sneege f. 1952

String Quartet No. 1 (2009). 19'. Uruppförande

Paus

George Crumb f. 1929

Black Angels "Thirteen Images from the Dark Land" (1970). 20'

Anders Hillborg

Kongsgaard Variations. The Arietta Quartet

En kalifornisk vingård med det särpräglade namnet Kongsgaard Winery. Ett vin med namnet Arietta, med några takter på etiketten ur arietta-temat i Beethovens sista pianosonat - i kopia av autografen. En förfrågan till Anders Hillborg om att komponera ett stycke för att hedra det förnämliga vinet. Detta är utgångspunkterna för The Kongsgaard Variations. The Arietta Quartet.

Beethoven-temat skulle självklart ha en nyckelroll i stycket. Men där Beethovens stycke är rigoröst genomförda variationer med en ständigt ökande intensitet - med Arietta-temat rofyllt vackert till en början, kulminerande i vad som bäst kan beskrivas som den första ragtime i musikhistorien, innan det återvänder till lugnet – så är Kongsgaard Variations mera som meditationer utan särskild riktning.

Musiken flyter utan mål genom seklerna, exponerar reminiscenser av barock, folkmusik, renässans och romantik, men med Beethovens Arietta-tema som musikaliskt epicentrum.

Efter en inledande del sprungen ur det knappt hörbara Arietta-temat, börjar försteviolen ett enkelt, tankefullt solomotiv, som blir klonat och muterat och förekommer senare i stycket i olika skepnader. Sedan kommer ett viola solo, upprymt, som i trance och det leder till ett avsnitt där alla instrumenten sjunger vinets och musikens pris.

Kort efter styckets mitt hör vi Arietta-temat för första gången men märkvärdigt förvridet och uttöjt på samma sätt som en kubistisk målning vrider till motivet som den använder – det låter nästan som om musiken spelas baklänges.

En enkel koral följer och landar i musiken som inledde stycket och sedan kommer slutligen första delen av Beethoven-temat i C-dur i den rena originalversionen, följd av temats del två i a-moll, men här åter förvridet som förut, innan musiken fullständigt förångas i en dis av övertoner.

The Kongsgaard Variations är tillägnade John och Maggy Kongsgaard

György Kurtág

12 Mikroludien op. 13. Hommage à Mihály András

I detta stycke finns ett klart urval av kompositoriska idiom som Kurtág ofta använder: koralliknande stycken (här sats I, II, VI, XI), Ostinato figuration (sats III, IX, X) och i femte satsen ("som ur fjärran") en folkvisaktig, nostalgisk melodi, som är inramad av små aforistiska fraser.

Odd Sneeggen

String Quartet No 1.

Utgångspunkten för stycket var att ge de fyra stämmorna olika karaktärer, att likna vid rollerna i en teaterpjäs. Skillnaden är att dessa karaktärer, precis som i en opera, kan framträda samtidigt. Det finns dock inga huvudroller eller biroller, alla karaktärer får lika stort utrymme i dramat.

Stycket består av tre "akter". I akt ett pågår ett animerat samtal, under akt två infinner sig någon form av utmattat försoning med en sorglig underton.

Akt tre tar upp tonläget från första akten, men med några komiska inslag insprängda i dialogen.

Det musikaliska resultatet styrdes mot att bli en musik där själva tonmaterialet och uttrycket blev det centrala. Klang och speltekniker blev mindre viktiga för styckets koncipiering.

Georges Crumb

Black Angels. Thirteen Images from the Dark Land.

Black Angels var inte från början tänkt att skulle referera till krig och Crumb associerade först sitt verk till Vietnam mot slutet av komponerandet, när han kallade det musik *in tempore belli* – i krigstid. Efter att ha gjort kopplingen av stycket till krig kopplade han det även till ett annat samtida krigsinspirerat stycke, Penderecki's Threnody [sorgesång] to the Victim's of Hiroshima. Bägge verken öppnar med pressad teknik i högt läge på violin och Black Angels består av tre huvuddelar: Departure, Absence, Return som alla bl.a. innehåller en Threnody.

Stenhammarkvartetten

som består av bröderna Peter och Mats Olofsson (vln o vc), Per Öman (vln) och Tony Bauer (va) bildades år 2002 och har kommit att etablera sig som en av Skandinaviens mest välrenommerade stråkkvartetter.

Kvartetten konserterar internationellt, gjorde London-debut 2009 med strålande recensioner och spelar kontinuerligt in CD-skivor samt för elektroniska media i Sverige, Tyskland och Danmark.

Kvartetten skapar moderna tolkningar av klassiker under stark påverkan av erfarenheter från "early music"-miljön och bland andra Nicolaus Harnoncourt.

Som kvartettens namn antyder ägnar man mycket energi åt att uttolka och sprida svensk 18-1900-talsmusik med Wilhelm Stenhammars 7 kvartetter i fokus

Dessutom har ensemblen som en naturlig del av arbetet ständigt engagerat sig i samtidsmusiken och samarbetar med framförallt svenska tonsättare och gör löpande verkbeställningar.

På CD har kvartetten bl.a. annat utkommit med kritikerrosade produktioner på Daphne :

Lars-Erik Larssons Stråkkvartetter (grammisnominerad 2010), på Phono Svecia: Quartetto con forza, verk av Hillborg, Mårtensson, Larsson-Gothe och Pelo.

På tyska CPO utkommer Stenhammarkvartetten under våren 2011 med verk av Atterberg o Rangström.

Under 2011 spelar kvartetten in verk av Sjostakovich och Mozart med den danska pianisten Katrine Gislunge.

Under våren 2011 påbörjar kvartetten inspelning av Stenhammars samtliga kvartetter på BIS.

År 2012 gör Stenhammarkvartetten sin första turné till Japan.

Vi tackar publik och musiker för ett fint jubileumsår. På återseende 2011!

Samtida Musik stöds av Statens Kulturråd och Stockholms Kulturförvaltning

Bli medlem i Samtida Musik via vår hemsida samtidamusik.se